

RYNEK 7

MAJ 2025 | NR • 5 • (243) | ISSN 1642-9869

JAROSŁAW ŚWIĘCICKI

ARCHEOLOGIA MIASTA

*made
in bytom*

BECEK Bytomskie Centrum Kultury
Plac Karin Stanek 1, 41-902 Bytom

@aglo_festiwal 32 389 31 09
www.becek.pl/aglo_festiwal

16 - 18 maja 2025

aglo

BYTOM FESTIWAL

TRZY DNI ŚLĄSKIEJ KULTURY, SPOTKAŃ,
DYSKUSJI I DOBRYCH KSIAŻEK

KOZIOŁEK / MASŁOWSKA / SOŁTYS (PABLOPAVO) / ŚMIEJA / LUBOS /
TALARCZYK / CZADO / GOC / KOSOWSKA / DUDZIŃSKA / RÓŻYCKI /
DŁUGOSZ / KAMIŃSKA-GOLA / DROBIK / ROSENBAUM / MADALIŃSKI /
JAGIELSKI / WIŚNIEWSKA / KUCZOK / GOLA / BRZEZIECKI / SIENIEWICZ /
TRACZ / KOWALSKI / NOGAŚ / GITKIEWICZ / PUTO / TRAMMER / SYNTETIC,
CZYLI CZŁOWIEK WIDMO / EBIS (BIES BYTOMSKI) / GALUSEK / MUSIAŁ /
STRZELCZYK / KADŁUBEK / GRUSZKA-ZYCH / KLICH / BARTEL / HANKE /
ZASADA / GAWEL / KULIK / NIEWIADOMSKA / SKUBAŁA / SOBCZYK / ROKITA

Czekają Was niespodzianki, strefa gastronomiczna, spotkania z pięknymi ludźmi,
a także słuchowisko: Kierunek GZM na odstuchu, czyli premiera pocztówek
dźwiękowo-literackich z Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
(tekst: Adam Kowalski; czyta: Robert Talarczyk).

MECENAS FESTIWALU:

PARTNERZY WYDARZENIA:

PATRONI MEDIALNI:

DZIENNIK ZACHODNI

ŚLĄZAG

W TYM NUMERZE...

- 03 **WSTĘP/CZAS NA SPACER
Z PRZEWODNIKIEM**
- 04 **ROZMOWA RYNKU/ARCHEOLOGIA MIASTA**
- 11 **ZIELONY BYTOM/5 PYTAŃ O OLEJOMAT**
- 12 **HISTORYCZNY BYTOM/HONOROWI
OBYWATELE MIASTA BYTOMIA
W XXI WIEKU**
- 14 **BYTOM POZARZĄDOWY/WIOSNA Z GKW**
- 16 **WYJĄTKOWE MIEJSCE/KOFEINA MOOD**
- 18 **DZIEJE SIĘ W BYTOMIU/REPERTUAR**

CZAS NA SPACER Z PRZEWODNIKIEM

Po raz kolejny Lokalna Organizacja Turystyczna Miasta Gwarków, we współpracy z Gminą Bytom, zaprasza do zwiedzania lokalnych atrakcji turystycznych. Wśród przewodników, którzy poprowadzą turystów do wyjątkowych miejsc, będą: Teresa Ebis, Dariusz Pietrucha, Marek Wojcik, Tomasz Sanecki oraz przewodnicy bytomskiego oddziału PTTK. Będzie okazja, by przejechać się zabytkowymi windami w stylowych bytomskich kamienicach, poznać tajemnice najstarszej siedziby władców Bytomia na Wzgórzu Małgorzatki, posłuchać, o czym szepczą najpiękniejsze mury szkolne, dowiedzieć się, jak urządzili się dawni włodarze, odkryć mało znane pozostałości starej sztolni, ruszyć śladami górnictwa w Rozbarku czy szlakiem św. Jakuba w Bytomiu i Reptach Śląskich. Pierwsze spacery ruszą w ostatni weekend czerwca. Informacje będą zamieszczane na stronie bytom.pl, a także na stronie miastagwarkow.pl.

Drodzy Czytelnicy,

Kulturalne życie miasta nabiera rozpędu. Wśród propozycji, których nie można przegapić, jest z pewnością druga edycja śląskiego Aglo Festiwalu, który w zeszłym roku zyskał wierną publiczność. Zwyczajowo maj to miesiąc nocnych eksploracji Muzeum Górnośląskiego i Pałacu w Miechowicach (17 maja), a także zabytkowych wnętrz Sądu Rejonowego (23 maja).

W tym numerze polecamy Państwu uwagę rozmowę z Jarosławem Świącickim, który opowiadając o ostatnich odkryciach archeologicznych w kościele św. Wojciecha i jego tajemnicach, przy okazji barwnie przybliży czasy Piastów bytomskich. Warto także poznać kolejne sylwetki wyjątkowych bytomian, wyróżnionych tytułem Honorowego Obywatela Miasta Bytomia.

Redakcja „Rynku 7”

RYNEK 7

Nakład: 3000 szt. |Wydawca: Urząd Miejski w Bytomiu, ul. Parkowa 2, 41-902 Bytom |Redakcja: Biuro Promocji Bytomia, Rynek 7, 41-902 Bytom, promo@um.bytom.pl |Redaktor naczelna: Małgorzata Węgiel-Wnuk |Redaktor prowadząca: Katarzyna Moldawa |Skład: Krzysztof Więckowski |Zespół redakcyjny: Tomasz Sanecki, Anna Krzyszkowska-Kuc, Hubert Klimek, Grzegorz Goik |
Druk: Poligrafia BRO-KAL s.c. Marcin Kaleta, Agnieszka Brożyna, Mąchoćce Kapitulne, ul. Dolna 69, 26-001 Masłów |Zdjęcie na okładce: Grzegorz Goik
Numer zamknięto: 6.05.2025 r. Wydawca nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń.
Redakcja nie zwraca materiałów oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania.

Jarosław Święcicki, archeolog, pracownik Działu Archeologii Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, członek oddziału Górnośląskiego Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich. Kurator wystaw o tematyce archeologicznej. Współautor i autor publikacji z tej dziedziny. Popularyzator wiedzy o przeszłości Bytomia, przewodnik spacerów historycznych.

ARCHEOLOGIA MIASTA

Tuż pod powierzchnią miasta zachowały się ślady historii sięgającej Piastów bytomskich. Odkrywają ją kawałek po kawałku badacze z Działu Archeologii Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Jednym z nich jest Jarosław Świącicki.

Tekst: Katarzyna Mołdawa/Zdjęcia: Grzegorz Goik

Brał Pan udział w wielu pracach archeologicznych na terenie Bytomia. Ostatnio odkrywa Pan przeszłość kościoła św. Wojciecha, w którym trwa remont. Co udało się odkryć do tej pory?

Od samego początku prac związanych z rewitalizacją kościoła nasze zadanie polega głównie na obserwacji. Reagujemy, gdy coś zaczyna się wyłaniać. I rzeczywiście miało miejsce kilka takich sytuacji. Już pierwszego i drugiego dnia wykopów pod izolację fundamentów wzdłuż kościoła odsłonięto fragmenty solidnych, ładnie wykonanych murów z łamanego kamienia lokalnego. Kiedyś była to konstrukcja nadziemna, dziś znajduje się półtora metra pod powierzchnią. Wkrótce pojawiły się także kości ludzkie, a wraz z nimi przypuszczenie i nadzieja, że w pobliżu znajdował się cmentarz i że odkryjemy szczątki osób, które przez pokolenia związane były z klasztorem franciszkanów. Szczątków faktycznie przybyło, ale okazało się, że pochówki nie są złożone w sposób anatomiczny – kości ludzkie zostały przemieszane, co może być wynikiem remontu kościoła z lat 50. – 60. XX w. Znaleźliśmy także ceramikę z różnych okresów, m.in. przypuszczalnie z XIII w., którą można by wiązać

z początkami działalności klasztoru. Chcielibyśmy, by tak było, ale istnieją także inne hipotezy – trzeba pamiętać, że obszar, na którym znajduje się kościół, mógł być zasiedlony już wcześniej, co podkreślają dziś badacze.

Czyje mogą to być szczątki?

Badania antropologiczne dopiero się rozpoczynają. Na podstawie wielkości kości przypuszczamy, że są to głównie szczątki mężczyzn, w młodym i średnim wieku – brak widocznych śladów procesów starzenia, choć są także takie, które mogą należeć do starszych osób, w tym kobiet. Musimy pamiętać, że na terenie klasztoru chowano nie tylko franciszkanów, ale też patronów i dobrodziejów zakonu. Możemy więc spodziewać się, że wśród pochowanych mogą znajdować się także członkowie rodu Piastów bytomskich. Przypuszczamy, że część szczątków należy do franciszkanów, ale także do żołnierzy z początku XIX w. Wtedy to funkcjonował tu okresowo wojskowy lazaret.

Czy pojawienie się szczątków na wykopaliskach zmienia sposób prowadzenia prac?

W pewnym stopniu tak. Wprowadzamy wtedy dodatkowe środki ostrożności.

Stosujemy zasady higieny: czyścimy narzędzia, pracujemy w rękawiczkach, a gdy szczątki znajdowane są w przestrzeniach zamkniętych – również w maseczkach. Wynika to z ryzyka kontaktu z grzybami lub pleśniami, które mogą być niebezpieczne. Przykładem może być odkrycie grobu Jagiellończyka na Wawelu, gdzie wielu badaczy zmarło w wyniku kontaktu z toksycznym grzybem (z gatunku *aspergillus flavus*). Staramy się zachowywać precyzję i dokładność. Jeśli jednak kości są przemieszane, nie da się od razu przypasować ich do konkretnych osób – to już zadanie dla antropologów.

Jakie tajemnice może kryć jeszcze ta świątynia? Jakie są oczekiwania?

Nasze oczekiwania są duże, choć już dotychczasowe odkrycia dostarczają wielu cennych informacji. Po południowej stronie kościoła odkryliśmy niespodziewane ostrołukowe przejście. Przypuszczamy, że łączyło ono klasztorny wirydarz, czyli wewnętrzny ogród z krużgankiem, oraz dormitorium, tj. prywatną przestrzeń zakonników, z nawą kościoła – mogło ono służyć franciszkanom, a być może także księżętom, którzy chcieli dyskretnie uczestniczyć w nabożeństwach. Istnieje też hipoteza, że prowadziło do chóru, galeryjki lub krypt. Znaleźliśmy w jego

wnętrzu ślady malowideł, co może świadczyć o specjalnym znaczeniu tej przestrzeni. Zaskakuje fakt, że taka dekoracja powstała w czasach, gdy franciszkanie ściśle przestrzegali ubóstwa. Zwykle przejścia klasztorne znajdowały

Zwykle przejścia klasztorne znajdowały się przy prezbiterium, gdzie mnisi odprawiali msze, a nie przy nawie, co każe nam rozważyć istnienie w tym miejscu ksiązęcego mauzoleum – podobnie jak w Opolu czy Brzegu.

się przy prezbiterium, gdzie mnisi odprawiali msze, a nie przy nawie, co każe nam rozważyć istnienie w tym miejscu ksiązęcego mauzoleum – podobnie jak w Opolu czy Brzegu. Niestety, gruntowny remont z lat 50.–60. XX w. oraz zniszczenia z okresu wojny trzydziestoletniej sprawiły, że ewentualne ślady sarkofagów lub krypt mogły bezpowrotnie zniknąć.

Plac Klasztorny, na którym znajduje się kościół, to miejsce, gdzie także dziś można poczuć ducha starego miasta. Jak kiedyś wyglądał?

To przestrzeń często wspominana w bytomskich kronikach. Wzmiankuje się tam m.in. dom wójta. To właśnie wójt sprawował władzę administracyjną, fiskalną i sądowniczą. Drugim ważnym obiektem była łaźnia, zarządzana przez miasto. Choć nie mamy o niej bezpośrednich zapisków, analogie z Krakowem i Wrocławiem pozwalają przypuszczać, że funkcjonowała podobnie. Choć średniowiecze kojarzy się z brudem, to błędny obraz – dbano o higienę. Co więcej noszono kolorowe stroje, używano pachnideł, układano

modnie włosy. Oczywiście w miastach nie brakowało nieprzyjemnych zapachów, ale tym bardziej starano się, by dbać o siebie i o miejsca w których mieszkało. Zresztą czeladnicy niektórych cechów, np. piekarze, mieli obowiązki kąpieli – czasem codziennie. W 2024 roku odkryto w obrębie placu fundamenty bogato wyposażonego budynku z późnogotyckimi kaflami piecowymi i ceramiką – może był właśnie łaźnią. Obok były też pozostałości pieców i warstwa popiołu, możliwe więc, że działała tam piekarnia lub franciszkański browar, który, jak wiemy z zapisów, konkurował z miejskimi producentami piwa. Plac tętnił życiem i pracą.

W drugiej połowie XIX w. miasto zaczęło przechodzić ogromne przeobrażenie. Czy starano się już wtedy zachować świadectwa dawnych czasów?

Nie istniały wtedy jeszcze przepisy chroniące zabytki archeologiczne. Działała jednak tzw. policja budowlana, która nakazywała dokumentować proces budowlany i dzięki temu do dzisiaj w archiwach znajdujemy cenne informacje o znaleziskach sprzed wieków. Część dawnych fortyfikacji adaptowano, włączając je w fundamenty nowo wznoszonych budynków, co wiadać np. w piwnicach kamienic przy ulicy Rycerskiej. W tamtych czasach, podobnie jak w latach 50., 60. i 70. XX wieku, priorytetem była industrializacja i rozwój gospodarczy. Jednak nie brakowało też pasjonatów historii, takich jak Franz Gramer lub Joseph Koretzky i wielu innych, którzy w prywatnych

zbiorach gromadzili stare fotografie, rysunki oraz relacje mieszkańców, starając się zachować pamięć o dawnym Bytomiu.

Jakie były najciekawsze odkrycia archeologiczne w XX i XXI wieku?

Z przedmiotów ruchomych jednym z najciekawszych jest bogato zdobiona laska sędziowska, znaleziona podczas prac remontowych w latach 90. na rynku, utożsamiana z funkcją miejskiego sądu. Innym cennym znaleziskiem są fragmenty butów, które wskazują, że już w XII-XIII wieku na tym obszarze istniała stała osada. Obuwie w tym czasie było dobrem luksusowym, co świadczy o pewnym statusie materialnym ówczesnych mieszkańców.

Można je z pewnością zobaczyć na wystawie „Bytomskie Puzzle. Archeologia Miasta”, dostępnej jeszcze do 29 czerwca 2025 roku. Co jeszcze znajdziemy na ekspozycji?

Wśród prezentowanych przedmiotów codziennego użytku znajdziemy m.in. elementy związane z gramami i zabawkami, np. fragmenty piłek czy części gier planszowych. Można też zobaczyć przeróżnego rodzaju wyroby rzemieślnicze, np. przedmioty związane z kowalstwem czy wytwórczość bytomskich garncarzy. Ekspozycja ilustruje zarówno prostotę codziennych przedmiotów, jak i dbałość o estetykę.

Mówiąc o współczesnej archeologii, nie sposób pominąć rozwoju technologii i metod badań.

Zdecydowanie. Wraz z postępem tech-

nologicznym archeologia zacieśniła współpracę z wieloma dziedzinami nauki. Oprócz antropologów, numizmatyków i sfragistyków wspierają nas specjaliści z fizyki nuklearnej, którzy ułatwiają datowanie znalezisk, czy badacze szczątków roślin, zwierząt lub owadów. Coraz powszechniejsze stało się stosowanie dokumentacji cyfrowej – skanerów 3D. Służą nam również tachimetrie laserowe, systemy GIS czy georadary. Dzięki temu wszystkiemu możemy niezwykle dokładnie odwzorowywać przestrzenie archeologiczne i zabytki. Pracujemy także z uniwersytetami i instytutami. Ich wsparcie naukowe jest nieocenione.

Jak wygląda praca archeologa w terenie i w muzeum? Co przynosi największą satysfakcję?

Największą satysfakcję dają oczywiście odkrycia – zarówno te spektakularne w terenie, jak i te „wtórne”, dokonane podczas pracy w magazynie. Dzięki nowoczesnym metodom badawczym (np. genetyce) możemy dziś na nowo interpretować dawne znaleziska, często korygując wcześniejsze założenia. Praca archeologa

to żmudne, detektywistyczne dochodzenie. Gromadzimy każdy drobny element, który może wniesić nowe informacje: od pyłków roślin po fragmenty zwierzęcych szczątków. W miejscach, gdzie brak jest zachowanych źródeł

historycznych, archeologia pozwala uzupełniać wiedzę o przeszłości, a czasem nawet ją korygować – znana jest przecież zasada, że historię piszą zwycięzcy.

Gdzie chciałby Pan zajrzeć w głąb Bytomia? Co podpowiada Panu intuicja?

Marzy mi się szerokie badanie terenu przy kościele św. Wojciecha – by potwierdzić istnienie muru klasztornego, a także obszaru wokół kościoła Ducha Świętego, gdzie znajdował się szpi-

tal bożogrobców. Chcielibyśmy także znaleźć tę legendarną górę Sutuhali, z której w średniowieczu wydobywano srebro, dające Bytomowi bogactwo. Aktualnie wykluczaliśmy już jedno z domniemanych miejsc, ale poszukiwania będą prowadzone dalej – m.in. w kierunku Miechowic, a także Piekar Śląskich i Radzionkowa.

Posłuchaj podcastu z Jarosławem Świąćckim

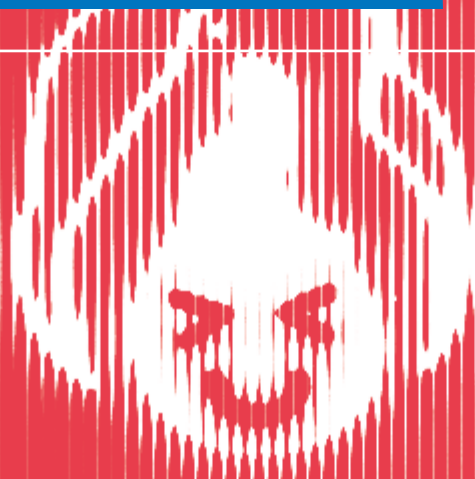
RYNEK 7 KRONIKA BIELEKIT

JOANNA TOCHMAN DARIA WOLLMAN

ANIA GRZYMAŁA

26.04

6.06.2025

KRONIKA

Rynek 26, Bytom

www.kronika.org.pl | [cswkronika](https://www.facebook.com/cswkronika)

**TOTALNA
LIKWIDACJA**

oprowadzania
kuratorskie:

→ 16.05.2025, godz. 17.00

→ 6.06.2025, godz. 17.00
(piątek)

wstęp:

bilet ulgowy – 3 zł

bilet normalny – 6 zł

5 PYTAŃ O OLEJOMAT

Wylewanie zużytego oleju kuchennego do zlewu szkodzi środowisku i powoduje awarie kanalizacji. Można się go bezpiecznie pozbyć w olejomacie znajdującym się na parkingu lodowiska przy ulicy Pułaskiego 71. O tym urządzeniu rozmawiamy z Małgorzatą Rdest, Wiceprezes Zarządu firmy EMKA i inicjatorem projektu Olejomaty.

Skąd pomysł na Olejomat?

Pomysł na Olejomat zrodził się w odpowiedzi na realny i dotąd nierozwiązany problem pozbywania się zużytego oleju spożywczego – często wylewanego do zlewu, co prowadzi do zanieczyszczenia środowiska oraz znacznych kosztów związanych z naprawą infrastruktury kanalizacyjnej. Na rynku brakowało prostego, systemowego rozwiązania, które umożliwiłoby mieszkańcom wygodne i higieniczne pozbywanie się tego typu odpadu, a samorządom – na skuteczne zarządzanie jego zbiórką. Celem projektu było więc stworzenie innowacyjnego systemu, który będzie, intuicyjny i przyjazny użytkownikom.

Jak korzystać z urządzenia?

Olejomat ma za zadanie wydać nam pustą butelkę, w której będziemy gromadzić zużyty olej. Średni czas takiej zbiórki w gospodarstwie domowym to około półtora miesiąca. Kształt i ergonomia butelki zostały dostosowane do wygodnego zbierania oleju, nawet o wysokiej temperaturze. Pełną butelkę zwracamy również w olejomacie i otrzymujemy punkty, które możemy wymienić na nagrody. Z urządzenia możemy skorzystać, posługując się specjalną aplikacją.

Gdzie jest dostępna?

Aplikacja Olejomaty jest bezpłatna i można ją pobrać w swoim telefonie w App Store lub Google Play. Należy za jej pomocą założyć swoje konto do zbiórki. Olejomat po zeskanowaniu z naszego telefonu unikalnego kodu QR automatycznie wyda nam pustą butelkę lub pozwoli umieścić pełną butelkę w urządzeniu.

Jakie oleje zbierać?

Zużyty olej i tłuszcze roślinne to nie tylko olej czy masło pozostałe po smażeniu, ale także olej z marynowanych produktów spożywczych (np. sardynek czy suszonych pomidorów). Po poddaniu ich recyklingowi będą mogły znaleźć zastosowanie w wielu branżach przemysłowych.

Jak projekt rozwija się w Polsce?

Projekt Olejomaty, stworzony z myślą o promocji selektywnej zbiórki zużytego oleju spożywczego, zyskuje coraz większe zainteresowanie wśród samorządów, mieszkańców oraz instytucji w całej Polsce. To innowacyjne rozwiązanie odpowiada na realne potrzeby gmin w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) i wzrostu poziomu recyklingu.

HONOROWI OBYWATELE MIASTA BYTOMIA W XXI WIEKU.

Tekst: Tomasz Sanecki/Zdjęcie: Wiesław Ochman podczas koncertu, fot. Grzegorz Goik

Zwyczaj nadawania Honorowego Obywatelstwa Miasta Bytomia w drugiej połowie XX w. został zawieszony. Zmieniło się to w 2004 r., w 750 rocznicę lokacji miasta. Wówczas Rada Miejska w Bytomiu uhonorowała tym tytułem wybitnego solistę Opery Śląskiej Wiesława Ochmana.

Wiesław Ochman urodził się w Warszawie w 1937 r.. W trakcie studiów na Wydziale Ceramiki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie rozpoczął naukę śpiewu pod kier. Gustawa Serafina. Następnie kontynuował ją pod kier. Marii Szłapak w Bytomiu, gdzie rozpoczął swoją międzynarodową karierę. W Operze Śląskiej zadebiutował 1 maja 1960 r. partią Muezina w „Casanovie”, zaś po kilku dniach wystąpił w „Lucji z Lammermoor” Donizettiego. W Bytomiu jego kariera nabrała tempa. Występował m.in. w „Strasznym dworze” Moniuszki, „Wolnym strzelcu” Webera oraz „Poławiaczach pereł” Bizeta. Po kilku latach zaczął występować w Operze Krakowskiej, a także w Teatrze Wielkim w Warszawie. Od 1966 r. zaczęto angażować Wiesława Ochmana do widowisk za granicą. Występował m.in.: w mediolańskiej La Scali, Metropolitan Opera w Nowym Jorku, operach m.in. w Barcelonie, Berlinie, Buenos Aires, Chicago, Madrycie, Moskwie, Paryżu, Rzymie, San Francisco i Wiedniu. Artysta nadal występował gościnnie na deskach Opery Śląskiej. Na przełomie XX i XXI w. Wiesław Ochman zajął się reżyserią w Operze Śląskiej, a za swoje zasługi dla rozwoju kultury polskiej został wielokrotnie wyróżniony i nagro-

dzony m.in.: Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Tytułem Honorowego Obywatela Miasta Bytomia został wyróżniony 16 grudnia 2004 r.

Drugim Honorowym Obywatel Miasta Bytomia został profesor dr hab. nauk medycznych doktor honoris causa multi Aleksander Sieroń, który najważniejsze w Bytomiu wyróżnienie otrzymał 6 marca 2006 r. Absolwent Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej i Wydziału Lekarskiego Śląskiej Akademii Medycznej jest nie tylko uznanym autorytetem w Polsce, ale również za granicą, a wśród jego dokonań jest wdrożenie do praktyki klinicznej m.in. laseroterapii, magnetoterapii i magnetostymulacji, a także badania nad diagnostyką zawałów serca i choroby wieńcowej. Profesor Sieroń w swojej dotychczasowej karierze pełnił wiele zaszczytnych funkcji związanych z polską medycyną: w latach 1999 – 2018 był Kierownikiem Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych, Angiologii i Medycyny Fizykalnej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach działającej w Szpitalu Specjalistycznym nr 2 w Bytomiu, z kolei w latach 2020 – 2024 pełnił funk-

cję Prorektora ds. Medycznych i Nauk o Zdrowiu na Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie. Obecnie nadal pełni funkcję konsultanta krajowego w dziedzinie angiologii, czyli dziedziny medycyny zajmującej się układem naczyniowym i limfatycznym oraz jego chorobami. Profesor Sieroń jest również autorem wielu znanych i cenionych w świecie medycyny artykułów i publikacji naukowych, a za swoje dokonania medyczne i naukowe otrzymał liczne wyróżnienia i nagrody w Polsce i za granicą.

Trzecim w XXI wieku Honorowym Obywatelem Miasta Bytomia został jeden z najbardziej znanych w Polsce historyków – profesor

dr hab. Jan Drabina. Absolwent historii na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w latach 70. nauczyciel historii oraz łaciny w bytomskich liceach. Od 1980 r. rozpoczął pracę naukową na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie kierował przez wiele lat Zakładem Historii Chrześcijaństwa Instytutu Religioznawstwa. Profesor Jan Drabina jest nie tylko wybitnym znawcą historii wyznań w Polsce, ale również historii Śląska, w tym dziejów Bytomia. Od 1979 r. był sekretarzem Towarzystwa Miłośników Bytomia, w którym od 1990 r. pełni funkcję prezesa. Jest autorem wielu publikacji naukowych poświęconych historii Bytomia. Jest również laureatem wielu nagród i wyróżnień, w tym m.in. Medalu Miasta Bytomia, Nagrody „Muza” oraz Bytomskiej Nagrody Europejskiej, a także naj-

ważniejszego w mieście wyróżnienia, który otrzymał decyzją Rady Miejskiej w Bytomiu 20 listopada 2008 r.

Ostatnim w pierwszym dziesięcioleciu XXI w. Honorowym Obywatelem Miasta Bytomia został 22 czerwca 2009 r. ksiądz prałat Hubert Kowol. Ksiądz prałat Hubert Kowol święcenia kapłańskie przyjął w 1954 r., ukończywszy studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Nysie.

Następnie był wikariuszem w Zabrze-Mikulczycach oraz w bytomskiej parafii Wniebowzięcia NMP. W 1965 r. mianowano go proboszczem parafii pw. św. Barbary w Bytomiu, którą kierował przez 35 lat. Hubert Kowol

był wieloletnim dziekanem dekanatu Bytom-Wschód, kapelanem szpitala przy ul. Żeromskiego w Bytomiu oraz pracowników Opery Śląskiej w Bytomiu, co zostało docenione Bytomską Nagrodą Europejską. Warto dodać, że ks. Kowol był gorącym zwolennikiem przystąpienia Polski do UE. To dzięki jego staraniom doszło do podpisania umowy partnerskiej pomiędzy Bytomiem a miastem Recklinghausen. W 2000 r. ks. Hubert Kowol przeszedł na zasłużoną emeryturę i zamieszkał w rodzinnym domu w Grudziecach – dzielnicy Opola. Nawet na emeryturze był aktywny, bowiem w 2002 r. obronił na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego pracę doktorską. Zmarł 10 grudnia 2022 r.

Wiosna z GKW

Terminy kursowania

Maj: 1, 2, 3, 4, 10, 11, 17, 18, 24, 25, 31

Czerwiec: 1, 8, 14, 15, 19, 20, 21, 22

Rozkład jazdy

1131	1233	1137	1239	1143	1245	Numer pociągu	11234	1136	1240	1142	1246	1148
						Stacja/przystanek						
09:45	-	12:45	-	15:45	-	Bytom Wąsk.	-	12:05	-	15:05	-	18:05
-	-	-	-	-	-	Szombierki Elektryczna	-	-	-	-	-	-
09:55	10:00	12:55	13:00	15:55	16:00	Bytom Karb Wąsk.	11:50	11:55	14:50	14:55	17:50	17:55
-	-	-	-	-	-	Dąbrowa Miejska	-	-	-	-	-	-
-	10:25	-	13:25	-	16:25	Sucha Góra	11:28	-	14:28	-	17:28	-
-	10:38	-	13:38	-	16:38	Kopalnia Srebra	11:15	-	14:15	-	17:15	-
-	10:50	-	13:50	-	16:50	Tarnowskie Góry Wąsk.	11:05	-	14:05	-	17:05	-

Wybrane kursy prowadzone parowożem.

Bilety

- Normalny: 25 zł
- Ulgowy 37% (uczeń): 15,75 zł
- Ulgowy 51% (student): 12,25 zł
- I inne według ulg ustawowych

Pełna taryfa dostępna jest na stronie sgkw.eu oraz u obsługi pociągu. Prosimy pamiętać o zabraniu odpowiednich legitymacji lub innych dokumentów uprawniających do ulgi.

Cena dotyczy przejazdu w jedną stronę.

W pociągu brak możliwości przewozu rowerów.

Bilety do nabycia u obsługi pociągu (płatność kartą i gotówką).

Liczba miejsc w pociągu ograniczona.

Atrakcje na terenie stacji Bytom Karb Wąsk.

- Zwiedzanie stacji z przewodnikiem - nasi przewodnicy będą czekać na Was o godzinie 12 i 15 w pobliżu peronu. Godziny zwiedzania dostosowane są do przyjazdów pociągów z kierunku Tarnowskich Gór (o godz. 11:50 i 14:50). Odpłatność za zwiedzanie - „cegiełka” na rzecz działalności kolei. (Tylko w niedziele i święta)
- Izbę Tradycji - otwarte będzie nasze minimuzeum w którym znajduje się również sklep z pamiątkami. Izba Tradycji będzie czynna w godzinach 11:30 - 16:30. (Tylko w niedziele i święta)
- Wystawa taboru - jak co roku dostępny będzie dla spacerowiczów teren stacji Bytom Karb Wąsk. gdzie można zobaczyć jedną z bogatszych kolekcji taboru wąskotorowego w Polsce.

Bilet upoważnia do tego, aby przez 7 dni korzystać z mnóstwa promocji i rabatów przygotowanych przez najlepsze restauracje, kawiarnie, hotele i atrakcje turystyczne Tarnowskich Gór, Bytomia, Zbrosławic i okolicy. Więcej informacji na www.miastragwarkow.pl

Miasta Gwarków
Lokalna Organizacja Turystyczna

Górnictwo Kultury Wschodniej
1933

Związek Miast i Gmin Tarnowskich Gór

Dofinansowano ze środków gminy Bytom i Tarnowskie Góry.

Kontakt

Tel. 666 904 142
E-mail: info@sgkw.eu

www.sgkw.eu
www.fb.com/GKWBytom

05

BILTY

BILTY

BILTY

09 PT
19.00**BACHANTKI****BILETY** 40 zł normalny | 30 zł ulgowy

reżyseria: Daria Kapiec, choreografia: Danieła Komędera | spektakl dyplomowy studentów IV roku Wydziału Teatru Tańca w Bytomiu Akademii Sztuk Teatralnych im. St. Wyspiańskiego w Krakowie.

10 SB
16.00**ŚWIAT ŻYWEJ RZEźBY****WSTĘP WOLNY**

wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec | Pałac w Miechowicach, ul. Dzierżonia 30.

11 ND
19.00**HOME GROWN ALLURE
MISS LIBERTY****BILETY** 30 zł normalny | 20 zł ulgowy

HOME GROWN ALLURE - spektakl taneczny oraz wystawa rysunków somatycznych, wykonanie Marta Kosieradzka | MISS LIBERTY - wykonanie Małgorzata Mielech | wydarzenia realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

13 WT
19.00**XS-EXPERYMENTALNA SCENA****WSTĘP WOLNY**16 PT
19.00
17 SB
18.00**SOLO DUO****BILETY** 20 zł osoba18 ND
19.00**POKAZ FINALOWY****WSTĘP WOLNY**

Pokaz finałowy rezydencji artystycznej z udziałem Uczniów Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. F. Chopina w Bytomiu oraz rezydencji artystycznej z udziałem Uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. Stefa na Żeromskiego w Bytomiu | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

23 PT
14.00 -
15.00**FLASH MOB****WSTĘP WOLNY**

wykonanie: uczestnicy zajęć stałych Teatru Rozbark oraz Kieleckiego Teatru Tańca | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec | Bytowski Rynek.

24 SB
18.00**INO DANCE****WSTĘP WOLNY**

konkurs tańca dla dzieci i młodzieży | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

26 PN/WT
19.00
27**NAZNACZENI
THE SOMATIC PRACTICES OF LUNACY****BILETY** 40 zł normalny | 30 zł ulgowy

reżyseria: Anna Piotrowska, wykonanie: Zespół Artystyczny Teatru Rozbark.

30 PT
19.00**AMOROSO****BILETY** 30 zł normalny | 20 zł ulgowy

wykonanie: TEATR KLUCZ im. Wojciecha Deneśki, reżyseria: Janusz Orlik | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

POZA SIEDZIBĄ TEATRU:03 SB
12.00**HEKSA - ODKRYWAJĄC STRACHY**

miejsce: Amfiteatr w Parku Miejskim im. hrm. F. Koehla | wstęp wolny | wydarzenie realizowane w ramach Programu Przestrzenie Sztuki - Taniec.

FOT: ALEKSANDRA STASZCZYK | GRAFIKA: anan | JOANNA DEPA | współpraca: EWA NORAS

Operator:

Finansowanie:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa NarodowegoNarodowy
Instytut
Muzyki
i TańcaZadanie finansowane ze środków Ministerstwa
Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach
Programu Przewodni Sztuki Tańca, realizowanego
przez: Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.Przestrzenie
Sztuki

Patronat medialny:

DZIENNIK
ZACHODNIZICIE
BRONIA

melo.

Partnerzy:

TIAA
WITALEKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w Bytomiu

#madeinbytom

Klub
Kulturalny
w BytomiuKlub
Kulturalny
w Bytomiu

KOFEINA MOOD

Tekst: Anna Krzyszkowska-Kuc/Zdjęcie: Hubert Klimek

W najstarszym, bo pochodzącym z XVIII wieku budynku mieszkalnym przy ul. Webera 2, znajduje się Kofeina Mood, kameralna kawiarnia serwująca dobrą małą czarną, fantazyjne śniadania, desery i cydr rzemieślniczy.

Kofeinę Mood prowadzi Ewa Faszczewska, bytomianka związana z branżą gastronomiczną, która zapagnęła otworzyć własny kawiarniany biznes.

– *Na pomysł otwarcia kawiarni wpadłam krótko po 30. urodzinach. Od początku wiedziałam, że moja oferta nie będzie się ograniczać tylko do kawy i herbaty*

– mówi właścicielka. W poszukiwaniu idealnego miejsca pani Ewa przeszła Bytom

wzdłuż i wszerz. Wybór padł na urokliwy dwukondygnacyjny staromiejski dom na rogu ul. Webera i Jainty. Właścicielka nie tylko wybrała wyjątkowe miejsce na swój lokal, zadbała także, by jego wnętrze było niesztampowe.

Jego projektem zajęła się Oliwia Golis z Breath Design Studio. Nową koncepcję przestrzeni w estetyce Grupy Memphis docenili znawcy designu i magazyny wnętrzarskie. Projektantka postawiła na mocne barwy: z czarno-białą szachownicą na podłodze kontrastują soczyste pomarańcze i czerwienie. Ważnym elementem wnętrza są stare meble i dodatki. W metamorfozę lokalu zaangażowana była właścicielka lokalu, która wraz z mężem własnoręcznie wykonała wiele prac remontowych. W takim energetyzującym wnętrzu

kawa działa podwójnie pobudzająco.

Kofeina Mood to kolejna kawiarnia serwująca kawę specjalty. Jest to kawa marki 7 Gr., włoskiej palarni z tradycjami. Cup score każdej z kaw został

oceniony powyżej 85 punktów. – *Używamy jej do alternatywnej metody zaparzania – przelew. Do tradycyjnego espresso używamy 100% arabica. Jest to blend ziaren z Kolumbii, Etiopii i Brazylii. To także jest kawa specjalty*

i można ją również u nas kupić stacjonarnie – tłumaczy Ewa Faszczewska.

Oferta śniadaniowo-lunchowa Kofeiny Mood jest bardzo różnorodna. W menu lokalu znajdziemy bajgle, grzanki, tosty francuskie czy pankejkę, również w wersji dla wegetarian i wegan. Zjemy tu też bowlę i wypijemy tradycyjną, a nawet niebieską matchę. – *Jednym z naszych haseł jest „Śniadanie przez cały dzień”, więc jeśli przyjdzie wam wieczorem ochota na omlet, to zapraszamy* – uśmiecha się pani Ewa. W Kofeinie Mood napijemy się też cydru jakościowego wytwarzanego ze starych polskich odmian jabłek według tradycyjnej metody. W kolorowym wnętrzu coraz częściej można wziąć także udział w twórczych warsztatach.

Województwo
Śląskie

Muzeum
Górnośląskie
w Bytomiu

Muzeum Górnośląskie w Bytomiu jest instytucją kultury Samorządu Województwa Śląskiego.

pl. Jana III Sobieskiego 2, ul. Wojciecha Korfańskiego 34 | Bytom
www.muzeum.bytom.pl

**Muzeum Górnślaskie
w Bytomiu
pl. Sobieskiego 2,
ul. W. Korfatego 34
tel. 32 281 82 94**

11.05, g. 14.00

Srebrne w czerni. O XIX-wiecznym odlewnictwie artystycznym – oprowadzanie po wystawie. Bilet: 5 – 10 zł

14.05, 16.30

Mapownik „Bytom 1945. Miejsca – Ludzie – Wydarczenia” – promocja mapownika. Wstęp wolny

17.05, g. 18.00 – 24.00

Noc Muzeów 2025: Noc z duchami historii – warsztaty, wykłady, oprowadzanie i wiele innych atrakcji. Więcej informacji na www.muzeum.bytom.pl. Wstęp wolny

24.05, g. 12.30

Zrób sobie prezent. Warsztaty tworzenia szydełkowych róż – dla młodzieży i dorosłych, zapisy. Bilet: 15 zł

25.05, g. 12.00

Spod bluszczu niepamięci. Cmentarz żydowski przy ul. Piekarskiej w Bytomiu – zwiedzanie, zapisy. Bilety: 5 – 10 zł

25.05, g. 13.00

Bytomskie puzzle. Archeologia miasta – oprowadzanie kuratorskie. Bilety: 5 – 10 zł

28.05, 17.00

Fryderyk Chopin: Forte-

pianowi gadam to, co bym tobie był nieraz powiedział – wykład. Bilet: 2 zł

31.05, g. 9.00–14.30

Tropem żeliwnego lwa. Tajemnice alchemii przemysłu – warsztaty odlewnicze na terenie GZUT-u oraz oprowadzanie kuratorskie po wystawie, zapisy. Bilet: 38 zł

31.05, g. 12.30

Miodobranie – warsztaty dla dorosłych, zapisy. Bilet: 40 zł

5, 12 i 26.05, grupa I

**14.00–15.30 oraz grupa II
17.00–19.00**

Spotkanie amatorskiego Zespołu Tańca Dawnego – warsztaty dla dorosłych, więcej informacji: tel. 32 281 82 94, w. 127

7, 14, 21 i 28 V / środy,

17.45–20.45

Szermierka historyczna: szabla i rapier – warsztaty dla dorosłych, zapisy. Bilet: 10 zł

**Miejska Biblioteka
Publiczna**

**pl. Sobieskiego 3
tel. 32 787 06 01**

15.05, g. 14.00

Rok 1945 na Górnym Śląsku: bilans końca wojny – debata z udziałem historyków IPN podsumowująca wyniki badań naukowych na temat skutków obecności Armii Czerwonej na Górnym Śląsku w 1945 roku oraz prezentująca nowe kierunki działań

edukacyjnych IPN o tej tematyce oraz pomoce dydaktyczne. Wydarzeniu towarzyszy wystawa przygotowana przez IPN Oddział w Katowicach: „Koniec i początek. Rok 1945 na Górnym Śląsku”.

23.05, g. 11.00

Spotkanie klubu „Niedosyt” na temat książki „Simona. Opowieść o niezwykłym życiu Simony Kossak” Anny Kamińskiej. Wstęp wolny

29.05, g. 16.00

„Zorza” – wystawa malarstwa słuchaczek Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, sekcji plastycznej prowadzonej przez Martę Hawlicką. Wydarzeniu towarzyszy występ grupy tanecznej z MDK nr 1 w Bytomiu, pod kier. Magdaleny Futrzyk. Wstęp wolny

**Pałac w Miechowicach
ul. Dzierżonia 30
tel. 789 153 878**

**12, 15, 19, 22, 26, 29.05, g.
17.00**

Kosmiczna podróż – wystawa astrofotografii Marzeny Rogozińskiej. Bilet: 2 zł

13, 19, 26.05, g. 17.30

Tu się hekluje – warsztaty szydełkowania z Elą Salmon Cygan. Bilet: 5 zł

13 i 28.05, g. 17.00

Prosta Ceramika – warsztaty ceramiczne, 2 x 3h.
Bilet: 380 zł

14.05, g. 18.00

Dyskretny urok angielskiej posiadłości. Prawdziwe życie służby – wykład dr A. Musil. Bilet: 20 zł

17.05, g. 17.00

Noc Muzeów w Miechowie: Magia Ciemnego Nieba – spotkanie z Marzeną Rogozińską,
g. 18.30

Niezwykłe zjawiska pogodowe – spotkanie z meteorologiem Damianem Dąbrowskim. Wstęp wolny

24.05, g. 10.00

Czytadelfo – spotkanie z książkami dla dzieci 3 – 5 lat. Bilet: 40 zł

g. 14.00 – 17.00

Miechowskie Harcowanie – otwarta impreza organizowana przez miechowski szczepe ZHP. Wstęp wolny

Bytomskie Centrum Kultury

**pl. Karin Stanek 1
tel. 32 389 31 09**

14.05, g. 17.30

Haft wielkoformatowy – wspólne tworzenie wielkoformatowej pracy. Bilet: 10 zł

g. 20.00

Pojedynek Stand-up: Marcin Zbigniew Wojciech, Łukasz Kaczmarczyk, Robert Korólczyk. Bilet: 80 – 100 zł

16 – 18.05

Aglo Festiwal. Bytom – trzy dni śląskiej kultury, spotkań, dyskusji i dobrych książek. Więcej informacji na www.becek.pl

21.05, g. 17.00

Mamy siebie – XVIII Metropolitalne Święto Rodziny „Rodzina Nadzieją” – koncert dedykowany Rodzicom z okazji Dnia Matki i Ojca. Bilet: 24 zł

22.05, g. 20.30

Misoul – koncert kryształowych mis, planetarnego gongu i innych instrumentów terapeutycznych. Bilet: 50 zł

23.05, g. 17.00

Becekowy Pokój Gier. Bilet: 5 zł

25.05, g. 11.00

Dzień Matki z Becekiem Malowanie na szkło – warsztaty dla Mam. Bilet: 30 zł

g. 11.00

Niesamowite przygody skarpetek – seans dla dzieci. Bilet: 15 zł

g. 18.00

Pieśń o Matce – pokaz warsztatowy grupy działające przy Teatrze Damier. Bilet: 5 zł

28.05, g. 17.30

Ze śpiewem po radość życia – warsztaty wokalne z Aleksandrą Stokłosą. Bilet: 15 zł

Teatr Rozbark ul. W. Kilara 29 tel. 32 428 13 11

11.05, g. 12.00

Gaga/people z Gosią Mielech – warsztaty. Bilet: 70 – 80 zł

g. 19.00

„Miss Liberty” Małgorzaty Mielech, „Home grown allure” Marty Kosieradzkiej – spektakle. Bilety: 20 – 30 zł

16.05, g. 19.00 i 17.05, g.

18.00

Festiwal Solo Duo – pokazy na żywo. Bilet: 20 zł

18.05, g. 19.00

Pokaz finałowy rezydencji artystycznej z udziałem uczniów Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Chopina w Bytomiu oraz uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. Żeromskiego. Wstęp wolny

23.05, g. 14:00 – 15:00

Flash Mob

24.05, g. 18.00

INO DANCE – konkurs tańca dla dzieci i młodzieży

26 i 27.05, g. 19.00

n a z n a c z e n i. The somatic practices of lunacy – spektakl w choreografii Anny Piotrowskiej. Bilet: 30 – 40 zł

PREZYDENT BYTOMIA MARIUSZ WOŁOSZ
ZAPRASZA MIESZKAŃCÓW NA SPOTKANIA

26 maja, godz. 16.30 – Miechowice,
SP 33, Matki Ewy 9

2 czerwca, godz. 16.30 – Stolarzowice i Górniki,
SP 43, Suchogórska 98

więcej informacji na: www.bytom.pl

W spotkaniach wezmą udział: bytomscy radni, urzędnicy, przedstawiciele policji, straży miejskiej, Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów, Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego, Bytomskich Mieszkań, Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej, Zakładu Budynków Miejskich.

BYTOM